

Anita Goldberga
Uldis Straujums

***Dublin Core* metadatu elementu kopa:
piemēri latviešu valodā**

Rīga
Latvijas Nacionālā bibliotēka
2006

© Latvijas Nacionālā bibliotēka, 2006
ISBN 9984-607-76-3

Dublin Core metadatu kopas elementi

- **dc:title** – nosaukums – resursam piešķirtais vārds,
- **dc:creator** – autors/radītājs – atbildīgais par resursa satura radīšanu (persona, institūcija, dienests),
- **dc:subject** – priekšmets un atslēgvārdi – resursa satura temats (ieteicams izvēlēties no kontrolētās vārdnīcas),
- **dc:description** – apraksts – resursa satura izklāsts,
- **dc:publisher** – izdevējs – atbildīgais par resursa pieejamību,
- **dc:contributor** – līdzradītājs – līdzdarbojies resursa satura radīšanā (devis ieguldījumu, otršķirīgu salīdzinājumā ar autoru/radītāju),
- **dc:date** – datējums – notikuma datējums resursa dzīvescīklā (datējums, kas saistīts ar resursa radīšanu vai pieejamību),
- **dc:type** – resursa tips – resursa satura tips vai žanrs (ieteicams izvēlēties no kontrolētās vārdnīcas, piemēram, *DCMI* Tipu vārdnīcas – kolekcija, notikums, attēls, interaktīvs resurss, skaņa, programma, teksts u.c.),
- **dc:format** – formāts – resursa fiziskā vai digitālā manifestācija (attēlošanai vai operēšanai nepieciešamās programmatūras, aparatūras vai cita aprīkojuma identificēšanai). Ieteicams formāta apzīmējumu izvēlēties no kontrolētās vārdnīcas (piemēram, Interneta datu vides tipu saraksta [*MIME*] – teksts, attēls, audio, video, multivide, ziņa u.tml.),
- **dc:identifier** – resursa identifikators – nepārprotama norāde uz resursu dotajā kontekstā (rakstzīmju virkne vai numurs, kas unikāli identificē resursu (*URI*, *URL*, *DOI*, *ISBN* u.c.),
- **dc:source** – avots – norāde uz citu resursu, no kura iegūts aprakstāmais resurss),
- **dc:language** – valoda – resursa intelektuālā satura valoda (burtu kods no *ISO 639*),
- **dc:relation** – saistība – norāde uz saistīto resursu,
- **dc:coverage** – aptvērums – resursa satura apjoms vai aptvērums (parasti aptvērums ietver telpisko atrašanās vietu (vietas nosaukumu vai ģeogrāfiskās koordinātas), laika periodu (perioda apzīmējumu, datējumu vai datējuma amplitūdu) vai jurisdikciju (kā nosauktu administratīvu vienību),
- **dc:rights** – tiesību pārvaldība – informācija par tiesībām uz resursu un tā saturu (paziņojums par resursa tiesību pārvaldību vai norādi uz institūciju, kas sniedz šādu informāciju).

Paskaidrojumi

Neviens no šiem elementiem konkrētā ierakstā nav obligāts un visus elementus nepieciešamības gadījumā var atkārtot. Elementa iekļaušanu vai neiekļaušanu ierakstā nosaka aprakstāmā resursa specifika un apraksta sastādītāja izvēle. Ierakstā *Dublin Core* elementus var papildināt ar trīs veidu kvalifikatoriem: valodu (*language*), shēmu (*scheme*) un precizējumu (*refinement*), kas konkretizē elementa lietojumu. Ar valodu norāda, kādā valodā ir norādīta elementa vērtība. Piemēram, to izmanto, ja resursa

saturs ierakstā tiek atklāts ar priekšmetiem vairākās valodās. Shēma ir noteikumi, saskaņā ar kuriem tiek uzrādīta elementa vērtība. Piemēram, datējuma elementā norādot, ka elementa vērtība uzrādīta saskaņā ar *ISO 8601*, nozīmē, ka datējums uzrādīts formā GGGG-MM-DD. Precizējums sašaurina vai konkretizē elementa nozīmi. Piemēram, precizējot datējuma elementu, ir iespējams norādīt, kurš brīdis resursa dzīves ciklā ir fiksēts – resursa izveidošana, dokumenta stāšanās spēkā, pēdējo izmaiņu iekļaušana u.tml. Kvalifikatoru lietošanā ir jāievēro *Dublin Core* Metadatu iniciatīvas rekomendācijas¹.

Dublin Core elementos ietvertā satura atspoguļošanai var izmantot dažādas sintakses un struktūru (*HTML*, *XML*, *RDF* u.c.) atkarībā no noteiktas kolekcijas veidotāja ieceres. Ja nepieciešams, lai izveidotus metadatus „lasītu” tādi interneta pārlūki kā, piemēram, *Google* vai *Siets*, ieteicams pielietot *XML* vai *RDF* sintaksi.

---

¹ Vairāk sk. <http://dublincore.org/>.

Piemēri

Rīki un programmas *Dublin Core* metadatu ģenerēšanai pieejami: <http://dublincore.org/tools/>.

A piemērs. Latvijas Nacionālās bibliotēkas mājas lapas apraksts

1. Apraksta elementi

<i>Dublin Core</i> elements	Vērtība
dc:title	Latvijas Nacionālā bibliotēka
dc:title	National Library of Latvia
dc:creator	Latvijas Nacionālā bibliotēka
dc:contributor	Agris Špīss
dc:subject	Bibliotēkas
dc:description	Informācija par bibliotēku un tās pakalpojumiem
dc:publisher	Latvijas Nacionālā bibliotēka
dc:date	2005-04-25
dc:type	Text
dc:format	text/html; charset=UTF-8
dc:format	3135 bytes
dc:language	lav
dc:language	eng
dc:identifier	http://www.lnb.lv/

2. Apraksts, izmantojot *RDF (Resource Description Framework)*

```
<?xml version="1.0"?>
<!DOCTYPE rdf:RDF SYSTEM "http://dublincore.org/documents/2002/07/31/dcmes-xml/dcmes-xml-dtd.dtd">
```

```
<rdf:RDF
  xmlns:rdf="http://www.w3.org/1999/02/22-rdf-syntax-ns#"
  xmlns:dc="http://purl.org/dc/elements/1.1/">
  <rdf:Description rdf:about="http://www.lnb.lv">
    <dc:title>
      Latvijas Nacionālā bibliotēka
    </dc:title>
    <dc:title>
      National Library of Latvia
    </dc:title>
    <dc:creator>
      Latvijas Nacionālā bibliotēka
    </dc:creator>
    <dc:contributor>
      Agris Špīss
    </dc:contributor >
    <dc:subject>
      Bibliotēkas
    </dc:subject>
    <dc:description>
      Informācija par bibliotēku un tās pakalpojumiem.
  </rdf:Description>
```

```

</dc:description>
<dc:publisher>
Latvijas Nacionālā bibliotēka
</dc:publisher>
<dc:date>
2005-04-25
</dc:date>
<dc:type>
Text
</dc:type>
<dc:format>
text/html; charset=UTF-8
</dc:format>
<dc:format>
3135 bytes
</dc:format>
<dc:language>
lav
</dc:language>
<dc:language>
eng
</dc:language>
</rdf:Description>
</rdf:RDF>

```

3. Apraksts, izmantojot XML (*Extensible Mark-up Language*)

```

<?xml version="1.0"?>

<metadata
  xmlns="http://www.ukoln.ac.uk/metadata/dcdot/"
  xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance"
  xsi:schemaLocation="http://www.ukoln.ac.uk/metadata/dcdot/
http://www.ukoln.ac.uk/metadata/dcdot/dcdot.xsd"
  xmlns:dc="http://purl.org/dc/elements/1.1/">
  <dc:title xml:lang="lv" >
Latvijas Nacionālā bibliotēka
</dc:title>
  <dc:title xml:lang="en" >
National Library of Latvia
</dc:title>
  <dc:creator>
Latvijas Nacionālā bibliotēka
</dc:creator>
  <dc:contributor>
Agris Špīss
</dc:contributor>
  <dc:subject xml:lang="lv" >
Bibliotēkas
</dc:subject>
  <dc:description xml:lang="lv" >
Informācija par bibliotēku un tās pakalpojumiem.
</dc:description>
  <dc:publisher>
Latvijas Nacionālā bibliotēka
</dc:publisher>
  <dc:date>
2005-04-25

```

```

</dc:date>
<dc:type>
  Text
</dc:type>
<dc:format>
  text/html; charset=UTF-8
</dc:format>
<dc:format>
  3135 bytes
</dc:format>
<dc:identifier>
  http://www.lnb.lv
</dc:identifier>
<dc:language>
  lav
</dc:language>
<dc:language>
  eng
</dc:language>
</metadata>

```

4. Apraksts, izmantojot *HTML (Hypertext Mark-up Language)*

```

link rel="schema.DC" href="http://purl.org/dc/elements/1.1/">
<link rel="schema.DCTERMS" href="http://purl.org/dc/terms/">
<meta name="DC.title" lang="lv" content="Latvijas Nacionālā bibliotēka">
<meta name="DC.title" lang="en" content="National Library of Latvia">
<meta name="DC.creator" content="Latvijas Nacionālā bibliotēka">
<meta name="DC.contributor" content="Agris Špīss">
<meta name="DC.subject" lang="lv" content="Bibliotēkas">
<meta name="DC.description" lang="lv" content="Informācija par bibliotēku un tās
pakalpojumiem">
<meta name="DC.publisher" content="Latvijas Nacionālā bibliotēka">
<meta name="DC.date" scheme="DCTERMS.W3CDTF" content="2005-04-25">
<meta name="DC.type" scheme="DCTERMS.DCMIType" content="Text">
<meta name="DC.format" content="text/html; charset=UTF-8">
<meta name="DC.format" content="3135 bytes">
<meta name="DC.identifier" scheme="DCTERMS.URI" content="http://www.lnb.lv">
<meta name="DC.language" scheme="DCTERMS.ISO639-2" content="lav">
<meta name="DC.language" scheme="DCTERMS.ISO639-2" content="eng">

```

5. Apraksts, izmantojot *LOM (Learning Object Metadata)*

```

<?xml version="1.0" encoding="UTF-8" ?>
<lom xmlns="http://ltsc.ieee.org/xsd/LOMv1p0"
  xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance"
  xsi:schemaLocation="http://ltsc.ieee.org/xsd/LOMv1p0
  http://www.rdn.ac.uk/oai/lom/lom.xsd">
  <general>
  <title>
  <string language="lv">Latvijas Nacionālā bibliotēka</string>
  </title>
  <title>
  <string language="en">National Library of Latvia</string>
  </title>
  <language>lav</language>
  <language>eng</language>

```

```
<description>
<string language="lv">Informācija par bibliotēku un tās pakalpojumiem</string>
</description>
<keyword>
<string language="lv">Bibliotēkas</string>
</keyword>
</general>
<lifeCycle>
<contribute>
<role>
<source>LOMv1.0</source>
<value>publisher</value>
</role>
<entity>BEGIN:vCard ORG:Latvijas Nacionālā bibliotēka END:vCard</entity>
</contribute>
<contribute>
<role>
<source>LOMv1.0</source>
<value>contributor</value>
</role>
<entity>BEGIN:vCard FN:Agris Špīss END:vCard</entity>
</contribute>
</lifeCycle>
<technical>
<format>text/html; charset=UTF-8</format>
<location>http://www.lnb.lv</location>
</technical>
<educational>
<learningResourceType>
<source>DCMIType</source>
<value>Text</value>
</learningResourceType>
</educational>
</lom>
```

B piemērs. Fotografijas „Daugava pie Staburaga” apraksts

1. Apraksta elementi

<i>Dublin Core</i> elements	Vērtība
dc:title	Daugavas krasts pie Staburaga
dc:creator	V. Upītis
dc:description	Skats no Daugavas kreisā krasta uz labo
dc:date	1950
dc:type	image
dc:format	9,8x14 cm
dc:format	image/jpeg
dc:identifier	http://www.aizrp.lv/

2. Apraksts, izmantojot *RDF (Resource Description Framework)*

Apraksta izveidošanai izmantots *Photo RDF-Gen* – rīks *RDF* failu ģenerēšanai fotogrāfiju un citu attēlu aprakstīšanai.

```
<?xml version="1.0" encoding="utf-8"?>
<rdf:RDF xmlns:dc="http://purl.org/dc/elements/1.1/"
  xmlns:h="http://www.w3.org/1999/xhtml"
  xmlns:hr="http://www.w3.org/2000/08/w3c-synd/"
  xmlns:rdf="http://www.w3.org/1999/02/22-rdf-syntax-ns#"
  xmlns:rdfs="http://www.w3.org/2000/01/rdf-schema#"
  xmlns:s1="http://www.w3.org/2000/PhotoRDF/technical-1-0#"
  xmlns:tiff="http://ns.adobe.com/tiff/1.0/"
  xmlns:exif="http://ns.adobe.com/exif/1.0/"
  xmlns:photoshop="http://ns.adobe.com/photoshop/1.0/"
  xmlns:xmpRights="http://ns.adobe.com/xap/1.0/rights/"
  xmlns:NewsML="http://www.iptc.org/NewsML/1.0/specification/NewsML_1.0.dtd"
  xmlns:admin="http://webns.net/mvcb/"
  xmlns:foaf="http://xmlns.com/foaf/0.1/"
  xmlns="http://purl.org/rss/1.0">

<rdf:Description rdf:about="www.aizrp.lv">
  <dc:title>Daugavas krasts pie Staburaga</dc:title>
  <dc:description>Skats no Daugavas kreisā krasta uz labo</dc:description>
  <dc:subject>
    <rdf:Bag>
      <rdf:li>Daugava</rdf:li>
      <rdf:li>Staburags</rdf:li>
    </rdf:Bag>
  </dc:subject>
  <dc:language>lav</dc:language>
  <tiff:Artist>V. Upītis</tiff:Artist>
  <dc:creator>V. Upītis</dc:creator>
  <dc:publisher>www.aizrp.lv</dc:publisher>
  <dc:type>image</dc:type>
  <dc:format>image/jpeg</dc:format>
  <tiff:ImageWidth>9,8 cm</tiff:ImageWidth>
  <tiff:ImageLength>14 cm</tiff:ImageLength>
  <exif:SceneCaptureType>3</exif:SceneCaptureType>
```



```
<photoshop:Country>LV</photoshop:Country>
<photoshop:City>Aizkraukle</photoshop:City>
<link> http://www.aizrp.lv/</link>
<dc:identifier>http://www.aizrp.lv/</dc:identifier>
<admin:generatorAgent
rdf:resource="http://www.webposible.com/utilidades/generador_rdf_foto.html"/>
</rdf:Description>
</rdf:RDF>
```

C piemērs. Raksta apraksts no e-žurnāla

1. Apraksta elementi

Dublin Core elements un elementa precizējums	Shēma	Vērtība
DC.Title		Latvia's steps towards digital culture
DC.Description		Par digitalizāciju Latvijā
DC.Creator		Goldberga, Anita
DC.Creator.Address		anita.goldberga@lnb.lv
DC.Subject	UDC	004
DC.Publisher		Cordis
DC.Type		Text.Serial.Journal
DC.Format	IMT	application/pdf
DC.Identifier		http://www.cordis.lu/ist/directorate_e/digicult/publications.htm
DC.Source		DigiCULT, Vol.5, iss.3 (2004, July), 10.-12.lpp.
DC.Language	ISO639-1	en
DC.Date	ISO8601	2004-07
DC.Date.X-MetadataLastModified	ISO8601	2005-08-29

3. Apraksts, izmantojot *HTML (Hypertext Mark-up Language)*

```
<META NAME="DC.Title" CONTENT="Latvia's steps towards digital culture ">
<LINK REL=SCHEMA.dc HREF="http://purl.org/metadata/dublin_core_elements#title">

<META NAME="DC.Description" CONTENT="Par digitalizāciju Latvijā">
<LINK REL=SCHEMA.dc HREF="http://purl.org/metadata/dublin_core_elements#description">

<META NAME="DC.Creator" CONTENT="Goldberga, Anita">
<LINK REL=SCHEMA.dc HREF="http://purl.org/metadata/dublin_core_elements#creator">

<META NAME="DC.Creator.Address" CONTENT="anita.goldberga@lnb.lv">
<LINK REL=SCHEMA.dc HREF="http://purl.org/metadata/dublin_core_elements#creator">

<META NAME="DC.Subject" CONTENT="(SCHEME=UDC)004 ">
<LINK REL=SCHEMA.dc HREF="http://purl.org/metadata/dublin_core_elements#subject">

<META NAME="DC.Publisher" CONTENT="Cordis">
<LINK REL=SCHEMA.dc HREF="http://purl.org/metadata/dublin_core_elements#publisher">

<META NAME="DC.Date" CONTENT="(SCHEME=ISO8601) 2004-07">
<LINK REL=SCHEMA.dc HREF="http://purl.org/metadata/dublin_core_elements#date">

<META NAME="DC.Type" CONTENT="Text.Serial.Journal">
<LINK REL=SCHEMA.dc HREF="http://purl.org/metadata/dublin_core_elements#type">

<META NAME="DC.Format" CONTENT="(SCHEME=IMT) application/pdf">
<LINK REL=SCHEMA.dc HREF="http://purl.org/metadata/dublin_core_elements#format">
<LINK REL=SCHEMA.imt HREF="http://sunsite.auc.dk/RFC/rfc/rfc2046.html">
```

<META NAME="DC.Identifier"
CONTENT="http://www.cordis.lu/ist/directorate_e/digicult/publications.htm">
<LINK REL=SCHEMA.dc HREF="http://purl.org/metadata/dublin_core_elements#identifier">

<META NAME="DC.Source" CONTENT="**DigiCULT, Vol.5, iss.3 (2004, July), 10.-12.lpp.**">
<LINK REL=SCHEMA.dc HREF="http://purl.org/metadata/dublin_core_elements#source">

<META NAME="DC.Language" CONTENT="(SCHEME=ISO639-1) **en**">
<LINK REL=SCHEMA.dc HREF="http://purl.org/metadata/dublin_core_elements#language">

<META NAME="DC.Date.X-MetadataLastModified" CONTENT="(SCHEME=ISO8601) **2005-08-29**">
<LINK REL=SCHEMA.dc HREF="http://purl.org/metadata/dublin_core_elements#date">